

Yıldırım GÜVEN
AFAD Uzmanı

Üç Büyük Depremde de **AYAKTA KALMAYI BAŞARAN** Sağlam Bir Binanın Afet Yönetimine Katkısı

Yüzyılın depremi olarak adlandırılan ve 06.02.2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş ili Pazarcık merkezli 7.7 ve Elbistan merkezli 7.6 büyüklüğündeki depremler ile 20.02.2023 tarihinde Hatay ilinde meydana gelen 6.4 büyüklüğünde depremin ardından binlerce artçı deprem meydana gelmiştir.

Depremler neticesinde on binlerce vatandaşımız enkaz altında kaldı. Depremzede vatandaşlarımıza yardımcı olmak ve yaralarını sarmak için ülkemizdeki tüm kamu kurum ve kuruluşları ile STK'lardan, gerek görevli gerekse gönüllü olarak binlerce insan yurtiçinden ve yurtdışından depremden etkilenen tüm illelimize olduğu gibi Kahramanmaraş ilimize de yardıma koştu.

İnşaat tekniklerine ve deprem yönetmeliğine uygun yapılmayan binalar binlerce cana mezar olurken, deprem yönetmeliğine ve teknik şartnamelere uygun olarak yapılan binaların yıkılmadan sağlam bir şekilde ayakta kalabildiğini ya da çok hafif hasarla atlattığına şahit olduk.

Bu makalede 2023 yılında yaşanan üç büyük depremde hasar almadan kurtulan ve yıkılmayan binaların bir

afette nasıl kullanılabileceği örneklerle anlatılmıştır.

Depremin en ağır hasar verdiği illerimizden biri olan Kahramanmaraş'ta koordinasyon, arama kurtarma, barınma, müdahale, lojistik destek gibi konularda hizmet ve destek vermek üzere görevlendirilen ekipler ve gönüllüler, afetin ilk günlerinde kendi imkân ve kabiliyetlerini kullanarak bir taraftan barınma, hijyen ve iye gibi kendi ihtiyaçlarını gidermeye çalışırken, diğer taraftan da afetin etkilerini en aza indirmek ve afetzedelerin yaralarını sarabilmek için olağanüstü çaba sarf ederek ellerinden gelenin fazlasını yaptılar.

Depremlerin kış ayında gerçekleşmesi nedeniyle o günlerde özellikle gece saatlerinde Kahramanmaraş merkezinde hava sıcaklığı -19 dere-

ceye kadar düşüyordu. Afet bölgesindeki tüm vatandaşlarımız soğuk havayı iliklerine kadar hissettiği bu hava koşullarında, arama, kurtarma ve diğer müdahale faaliyetleri için görev yapan personel ve gönüllüler de bu zorlu koşullardan çok fazla etkilenmekte, yıpranmakta ve hastalanmaktaydı.

Afet bölgesinde görev alan personel bir taraftan koordinasyon, arama ve kurtarma, barınma, beslenme, hasar tespiti, yer seçimi vb. hizmetler ile depremezdedelerin istek ve talepleri ile ilgilenirken bir taraftan da zorlu şartlarda kendi hayatlarının idamesi için barınma, iye ve lojistik işlemlerinin aksamamasına gayret göstermekteydiler.

Afet bölgesinde görev yapacak kamu veya özel sektör personelinin

nerede kalacağını, ihtiyaçlarını nerede, nasıl karşılayacağını derdine düşmeden, afet bölgesinde sadece afetin koordinasyonu, arama kurtarma ve diğer çalışmalara odaklanması gerekmektedir.

Afetlerde görev alan personelin kendi temel ihtiyaçlarının karşılanabileceği bir ortamın mutlaka oluşturulması gerekmektedir.

Personel lojistiği afet bölgesinde hayati önem arz etmektedir. Afet bölgesinin zorlu şartlarında görev yapacak personelin barınma, hijyen, yemek ve dinlenme ihtiyaçlarının giderileceği yaşam alanlarının oluşturulması önemlidir. Bu amaçla afet bölgesinde hasar almamış kamu ve

özel eğitim kurumları, yurt ve pansiyon binaları gibi yerler kullanılabilir.

Yer seçimi yapılırken afet hizmetlerinde çok amaçlı kullanım ihtiyacını giderecek potansiyele sahip olan alanlar ve binalar seçilmelidir. Yıkılmamış sağlam kalan binalar barınma, yemekhane, lojistik depo, irtibat ve konuşlanma alanı gibi çok amaçlı kullanım imkânı sağlar. Beslenme, duş, tuvalet gibi temel insani ihtiyaçları giderilmiş ve dinlenmiş personelin afetzedelere sağlayacağı fayda ve katkı azami seviyede olacaktır.

Kahramanmaraş ilinde afetzedelere yardıma gelen görevli personel ve gönüllülerin sayıca fazlalığından dolayı barınma ve iâşe için kullanılacak sağlam kalmış kamu ve özel yurt binalarının kapasitesinin üzerine çıkılmış, gelen personel ve gönüllülerden bazıları kalacak yer bulma sıkıntısı yaşamış ve olumsuz yaşam koşullarına maruz kalmıştır.

AFAD Başkanlığının Kahramanmaraş ilinde görevli üst yöneticileri ile yapılan istişarelerde, bu zaruri ihtiyaca değinilerek sağlam kalmış bir kamu binası veya uygun bir arazide çadırlar kurularak gelen görevli personelin acil barınma ihtiyacının giderilmesi için gerekli çalışmalara başlandı.

İki saat gibi kısa bir zaman dilimi içerisinde yapılan arama ve araştırmalar sonunda Kahramanmaraş Havalimanı yakınlarındaki Feruş köyünde 35 dönüm bir alan içinde kurulu bulunan Kahramanmaraş Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesinin bu amaçla kullanılabileceği tespit edildi.

Feruş köyü sakinlerince Kahramanmaraş Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesini yapan müteahhidin sadece idare binasında 28 forekazık üzerine perde beton ile alt zemine sığınak koyduğu ve usulüne

uygun olarak teknik şartnamelere göre inşaatı yaptığı dile getirildi.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca görevlendirilen inşaat mühendisleri tarafından adı geçen binanın kontrollerinin yapılması ve değerlendirmeleri sonunda ufak tefek siva çatlağı ve bir iki fayans atması dışında binanın sağlam olduğu ve taşıyıcı unsurlarda hiçbir hasarın olmadığı ve binada bir risk bulunmadığı tespiti yapıldı. Bu tespit ve beyan üzerine Kahramanmaraş ilinde bulunan AFAD Başkanlığı üst düzey yetkilisine telefon ile durum bildirildi.

Kahramanmaraş Valimiz konu hakkında bilgilendirilerek gerekli izin alındı. Daha sonra Kahramanmaraş Milli Eğitim İl Müdürü ile irtibata geçilerek Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesinin AFAD Başkanlığı tarafından geçici olarak barınma, lojistik ve diğer amaçlar için kullanı-

lacağı bilgisi verilerek idari ve temizlik işleri için okula personel desteği yapılması istendi.

AFAD Başkanlığının geçici kullanımına tahsis edilen ve konum itibarıyla Kahramanmaraş Havalimanı ile Kahramanmaraş İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü yerleşkesi arasında bulunan Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesi, oldukça uygun bir konumda yer almaktaydı.

Kısa sürede barınmak için ihtiyaç duyulan sünger yatak, battaniye çarşaf, yastık vb. eksiklikler giderilerek okulumuz AFAD Başkanlığı ve diğer kamu ve kurum kuruluşlarınca Kahramanmaraş ilinde görevlendirilen personelin barınma hizmetine sunuldu.

Barınma Faaliyetleri için başladığımız bir iş kısa bir süre içinde Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesinin yanında iki ayrı sivil toplum kuruluşuna ait öğrenci yurtları ile Kredi ve

Yurtlar Genel Müdürlüğü'nün yurtları da dâhil olmak üzere toplamda dört farklı alanda gerçekleştirildi.

AFAD Başkanlığının koordinesinde Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesinde yaklaşık 4 ay boyunca barınma hizmetlerinin yanında aşağıdaki hizmetler de yürütüldü.

Depremden sonraki ilk zaman diliminde elektrik, su ve doğalgaz şebekeleri zarar görmüş, içme sularına kanalizasyon karıştığından temiz su bulmakta zorluk çekilmmişti. Bu bölgede ve şehrin büyük bölümünde su akmadığından tuvalet ve banyo imkânları oldukça yetersizdi.

Bölgede görev yapan personelin en yakın tuvalet ve temiz suya erişimi Kahramanmaraş Havalimanından veya Kahramanmaraş Şehir Hastanesinden karşılanmaktaydı.

Karacasu Çok Programlı Anadolu Lisesinin kullanım suyunun müstakil kuyulardan alınıyor olması elimizi temizlik açısından oldukça kuvvetlendirdi.

Deprem ile birlikte konutlar, mağazalar, marketler, fabrikalar hasar görmüş veya yıkılmış, açık bir tek market veya bakkal bile bulunmaktaydı.

Depremler sonrasında herkes can derdine düşmüş, binlerce vatandaşımız yıkılan binaların enkazı altında kalmış, arama ve kurtarma ekiplerimiz enkaz altından vatandaşlarımızı çıkarmak için canla başla uğraşmaktaydı.

Ülkemizin dört bir köşesinden binlerce yardım tırı depremzedeler için yollara düşmüş olduğu bir ortamda herkes yoğun bir koşuşturmanın içindeydi. Doğal olarak depremin ilk döneminde temel insani ihtiyaçlar bu zor şartlarda gerçekleştirilmekteydi.

Okulda kalan arama kurtarma personeli gün boyu bütün güçleriyle enkazlardan yaralı ve ölü çıkarma işinde çalışmakta, gece geç saatlerde 3-5 saat kadar dinlenebilmek ve temel insani ihtiyaçlarını gidermek için okula gelmekteydi.

Okulumuzda doğalgaz hatlarının zarar görmesi nedeniyle kalorifer sistemi çalışmadığından temin edilen elektrikli ısıtıcılar sınıflara konularak ortamın ısıtılması sağlandı.

Bir yandan personelin kalması için sınıflar yatakhane şeklinde tertiplenerek barınma imkânı sağlandı.

Okulda kalan personelin ve gelen misafirlerin ihtiyacı için Kahramanmaraş'ın değişik yerlerindeki seyyar mutfaklardan günlük plastik temiz kovalar ile okula kumanya ve gıda temini sağlanarak üç öğün yemek ihtiyacı karşılanırken bunun yanında bir çay ocağı da oluşturularak 7/24 sıcak çay imkânı sağlandı.

Belediye ve Milli Eğitim Müdürlüğüne okulda görevlendirilen personel tarafından her gün çamaşır suları ile temizlik yapılmakta ancak sıcak su imkânı olmadığından okulda konaklayanların banyo ihtiyacı karşılanamamaktaydı.

Personelin sıcak su ve banyo ihtiyacının karşılanabilmesi için temin edilen elektrikli şofbenler ile okulun her katında bulunan engelli tuvaletlerine bu şofbenler taktırdı.

Deprem bölgesinde malzemeli sıhhi tesisatçı bulmanın samanlıktaki işlemin zor olduğu bir zamanda bu işlemin tamamlanması ile okulda aynı anda altı ayrı yerde sıcak su ile

banyoda yapma imkânı sağlanmış oldu.

Okulda sıcak su banyo, ve tuvalet imkânı olduğu duyulduktan sonra okulda kalan kalmayan banyo ihtiyacı olan tüm personel, gönüllüler ve vatandaşlarımıza kadar gelen herkes bu hizmetten faydalandı.

Bilahare personelin ve ihtiyaç sahibi vatandaşların kıyafetlerinin yıkanabilmesi için iki adet çamaşır makinası ve kış şartlarında yıkanan kıyafetlerin kurutulabilmesi için de iki adet çamaşır kurutma makinası temin edilerek bu ihtiyaçlarının da giderilmesi sağlandı.

Oluşan ihtiyaçlar neticesinde AFAD Başkanlığından Kahramanmaraş'a gönderilecek bazı malzemeler için bir nevi irtibat noktası ve lojistik depo olarak görev de icra edildi. Malzemeler geldikçe ilgili yöneticilerimize haber vererek dağıtılmasına aracılık yapıldı.

Üç büyük deprem görüp yıkılmadan ayakta kalan bu binalar afetzede vatandaşlarımızın yaralarını sarmak ve yardımcı olmak için gidenlere yatakhane, yemekhane depo ve ir-

tibat noktası olarak çok amaçlı hizmet verdi.

Bu okulu yapan müteahhidin adını da kendisini de bilmeyiz tanımayız. Başka diğer yaptığı bina var mıdır? Yok mudur? Bilmeyiz. Yaptığı diğer binalar var ise şayet yıkılmış mıdır? Ayakta mıdır? Bilmeyiz. Ancak sağlam ve usulüne göre yapılan binaların yıkılmadığını ve bir afet anında ne kadar iş gördüğünün kanıtı olarak yaşadıklarımızı biliriz.

Deprem ve afetlerde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, kederli ailelerine baş sağlığı dileriz. Depremlerde ve afetlerde afetzede vatandaşlarımıza yardım için direkt veya dolaylı yoldan katkısı bulunan herkese yürekten şükranlarımızı sunarken, ayakta kale gibi sağlam kalan, yıkılmayan ve deprem bölgesinde afetzedelere yardımda bir sığınak ve üs olarak kullandığımız tüm binaların yapımında emeği geçenlere teşekkürü bir borç biliriz.

Unutulmaması gereken depremler ve afetler değil teknik usulüne uygun yapılmayan binalar can ve mal kaybına sebep olmaktadır. İllerin afet risk durumlarına göre teknik usulüne uygun sağlam yapılan binalar her şartta ayakta kalmakta ve yıkılmamaktadır. Bu yüzden binalarımızı yaparken en az bin yıl ayakta kalacak mantığı ile hareket etmemiz gerekmektedir.

